

Störst i Sverige om nykterhet, alkohol och andra droger

accent

Nº3 2023

En tidning från
IOGT-NTO

Lotteriförbud hot
mot demokratin

Så tycker IOGT-NTO
om nya alkoholråden

Riksdagsnätverk
för beroendefrågor

Ny organisation
ska utredas

150

barn får stöd i nytt
Kenya projekt

Slipad Diamant

←
"IOGT-NTO:s
insatser är
otroligt viktiga."

Diamant Salihu hoppas på förändring genom förståelse

Följ pengarna så blir allt tydligt

avsett om det gäller gårdsförsäljning, legalisering av cannabis, eller sänkt skatt på nikotinsnus, så är en viktig – och ofta bortglömd – fråga: Vem tjänar på detta?

För oavsett alla vackra ord och argument om individens frihet, idylliska vingårdar, och utlovad mirakelmedicin, måste man söka sig vidare bakom den skönmålade fasaden för att hitta den egentliga drivkraften – vinstintresse. För som vi vet; Money talks.

Det har alltid funnits, och kommer alltid att finnas, människor som sätter sin personliga vinning främst. Före andra människors hälsa, välmående, och frihet. Av det skälet behöver vi regler och lagar som skyddar de många. Starka nog att stå pall för allt intensivare lobbying och

”Det kommer alltid att finnas de som sätter sin personliga girighet före andra människors hälsa, välmående, och frihet.”

andra angrepp från alkohol-, narkotika-, och tobaksindustrin. Att angreppen blir allt mer högljudda och

desperata (alkoholtjat i media, på såväl riks- som global nivå, förekommer dagligen) är nog ändå ett tecken på att civilsamhället har visat sig vara en kraft att räkna med. För trots betydligt mindre resurser – och utan annat intresse än folkhälsan – skördar organisationer som IOGT-NTO framgångar i världen. Både när det gäller skarpare regler för till exempel alkoholkonsumtion, och när det gäller alkohollagen. I svenska medier har den utvecklingen blivit tydligare bara under det senaste halvåret. Den framgångsrika kampanjen *Våga prata alkohol* är bara ett exempel.

Ulrica Ambjörn
chefredaktör

accent Pressläggning: 19 september **Nästa nummer:** 15 december **Ulrica Ambjörn** Chefredaktör och ansvarig utgivare, 073-372 62 51, ulrica.ambjorn@iogt.se **Eva Ekeröth** Reporter, 073-372 62 50, eva.ekeroth@iogt.se **Layout och produktion** Spektra **Omslag** Foto: Marc Femenia **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm. **Tryck** Stibo, Katrineholm **Obeställt material** Accent ansvarar inte för obeställt material. Innehåll i Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. **ISSN** 0345-0406. **Medlem** i Sveriges tidskrifter. Svanenmärkt. **Adressändring** medlemservice@iogt.se eller 08 672 60 38 **Webb** accentmagasin.se

Tipsa redaktionen!
accent@iogt.se

Foto: Ulrica Ambjörn

Christiania vill stänga droggata

Dödskjutning Efter att fem människor blev skjutna på Pusher Street i fristaden Christiania i Köpenhamn i augusti vill de boende nu få myndigheternas hjälp att stänga droghandeln i området. En 30-årig man, enligt polisen med kopplingar till ett kriminellt mc-gäng, dog av sina skador. Christiania (som utropades som fristad av ockupanter 1971) är Köpenhamns näst största turistmål och många turister var i området när skjutningen skedde.

Köpenhamns borgmästare Sophie Hæstorp Andersen sade efter dådet till tidningen Berlingske: ”Köpenhamn måste ha plats för ett Christiania som är skevt och alternativt – men den tuffa, organiserade brottsligheten måste skrivas ut ur Christianias framtidshistoria”. Danmarks justitieminister har utlovat åtgärder.

Ulrica Ambjörn

90

Rattfylla Andelen rattfyllerister som grips efter tips från allmänheten har minskat med 90 procent sedan 2003. **Motorförarnas helnykterhetsförbund** vill därför se ett nationellt tipsnummer.

Ulrica Ambjörn

Fana från kungen

Uppvaktnig På Sveriges nationaldag den 6 juni fick IOGT-NTO och andra organisationer från civilsamhället ta emot en fana av kungen. Fanan var en gåva för att uppmärksamma folkbildningens viktiga bidrag till demokratin. IOGT-NTO representerades på Sollidens scen på Skansen av förbundsordförande Lucas Nilsson och medlemmen Megan Hassan.

Ulrica Ambjörn

Foto: Jonathan Brinkhorst

Från vänster: Anders Öhman, NSF, Jane Segerblom, UNF, Christine Bokström, Junis, och Lucas Nilsson, IOGT-NTO.

Foto: Eva Ekeröth

Tre förbund vill utreda

Tre av fyra förbund har röstat för att en ny gemensam organisationsform ska utredas. Det fjärde förbundet i rörelsen fattar sitt beslut i oktober.

IOGT-NTO-rörelsen Såväl IOGT-NTO:s som Junis och Ungdomens nykterhetsförbunds, UNF:s, kongresser beslutade att bifalla respektive förbundsstyrelsers förslag om att utreda en ny gemensam organisationsform. Under debatten i UNF framkom en del oro, som hur man ska kunna backa och välja att inte göra någon förändring om man lagt tid och pengar på en utredning. Eller om UNF, med betydligt färre medlemmar än IOGT-NTO,

kommer att ha något att säga till om ifall det blir en gemensam organisation. På Junis kongress inleddes diskussionen i grupper, där frågan om ny organisationsform var en av flera. Mycket av diskussionerna handlade om hur man skulle få en starkare organisation med mer verksamhet. Från några kom synpunkten att upplägget inte uppmuntrade till att vara kritisk och att det saknades forum för att diskutera kritik mot förslaget. Hur det fjärde förbundet i IOGT-NTO-rörelsen, Nykterhetsrörelsens scoutförbund, ställer sig avgörs vid förbundets stämma sista helgen i oktober.

Eva Ekeröth

Så tycker IOGT-NTO om nya alkoholråden

Socialstyrelsen Den som dricker minst tio glas per vecka – eller minst fyra glas per tillfälle, minst en gång i månaden – är riskkonsument och ska erbjudas stöd. Det framgår av Socialstyrelsens nya riktlinjer för alkohol. – Vi välkomnar att riktlinjerna ses över utifrån

ny forskning, men sedan fortsätter de att använda begreppet riskkonsumtion. Problemet med det är att det kan tolkas som riskfritt att dricka mindre än de nivåerna, säger Lucas Nilsson, ordförande i IOGT-NTO. Lucas Nilsson tycker att det känns förlegat att

tala om riskkonsumtion. – Socialstyrelsen borde vara ännu tydligare med att det inte finns någon riskfri konsumtion. Nivåer för riskkonsumtion pratar man ju inte alls om när det gäller tobak till exempel. Eva Ekeröth **Läs mer på** accentmagasin.se

Neka privata aktörer

Gårdsförsäljning I ett uttalande på IOGT-NTO:s kongress uppmanas socialminister Jakob Forssmed att inte tillåta privata aktörer att sälja alkohol direkt till allmänheten. Ulrica Ambjörn

De dricker farligast

Riskdrickande Riskbruk av alkohol är mer än tre gånger så vanligt bland de som bor på Norrmalm än i Rinkeby-Kista. I innerstadsområdena Södermalm, Kungsholmen och Norrmalm är riskbruket av alkohol 22–28 procent, medan det i Rinkeby-Kista, Skärholmen och Spånga-Tensta är 7–9 procent. Detta enligt Region Stockholms folkhälsoenkät. Ulrica Ambjörn

Mer narkotika

Europa Tillgången på alla slags narkotika är fortsatt hög i Europa och fortsätter att öka enligt EU:s narkotikabyrå, EMCDDA. – För att komma åt detta måste vi samarbeta mer globalt, och särskilt med Latinamerika, säger Ylva Johansson, EU-kommissionär. Eva Ekeröth

Foto: Jennifer Jacquemart

Ny metod snabbare

Narkotikaklassning Att det tar lång tid innan nya droger kan klassas som narkotika har länge varit ett problem som utnyttjats av drogtillverkare. Nu har forskare i Linköping hittat en ny metod som kan öka hastigheten. Eva Ekeröth

”IOGT-NTO:s insatser är otroligt viktiga”

Genom att försöka förstå gängkriminaliteten och sedan förklara för andra hoppas journalisten Diamant Salihu bidra till förändring.

TEXT Eva Ekeroth FOTO Marc Femenia

Diamant Salihu är föräldraledig och har just klarat av tredje inskolningsdagen med dottern Agnes på förskolan. Ett par dagar tidigare har han tilldelats Raoul Wallenbergpriset, som delas ut till någon som arbetar i Raoul Wallenbergs anda, ”Främst genom kunskapshöjande insatser i syfte att motverka rasism, diskriminering och intolerans och för människors lika värde”.

– Jag är enormt tacksam och stolt över att få ett sådant fint pris, att sammankopplas med en person som Raoul Wallenberg, som förknippas så starkt med civilkurage och mänskliga rättigheter. Det är fantastiskt, och väldigt annorlunda jämfört med de priser jag fått för min journalistik.

De IOGT-NTO-medlemmar som deltog på kongressen i juni kunde se Diamant Salihu lämna en inspelad hälsning. Han har också deltagit i ett par träffar i IOGT-NTO:s projekt Föräldrar tillsammans 2.0.

– Korin Omar på IOGT-NTO kontaktade mig och frågade om jag kunde komma på ett möte med föräldrar i Järva. De har sett pojkar drabbats hårt av dödligt våld och är oroliga. De vill försöka förhindra att fler barn dras in i kriminalitet.

Han är nöjd med mötena.

– Föräldrar är i behov av att få problemet beskrivet för sig. Många förstår varken problemet eller språket. De tror att polisen inte gör något och att socialtjänsten tar deras barn om de försöker sätta gränser. Det gäller även många som bott här länge. Men de har ett genuint intresse och en nyfikenhet att förstå bättre.

Vid mötena har också en polis med somaliskt ursprung, en jurist och en pappa vars son har skjutits till döds, deltagit.

– IOGT-NTO:s insatser är otroligt viktiga. Det behövs en organisation som kan vara en brygga mellan gruppen och samhället, som

förstår hur svensk förvaltning fungerar, men också förstår civilsamhället och har förankring på gräsrotsnivå.

Hans engagemang för att skildra och försöka förstå gängvåldet väcktes när han blev skickad till Paris förorter. För Expressens räkning skulle han skildra våldsamheterna där. Då kände han tacksamhet över att det var just i Sverige han hamnade när han som 8-åring flydde från Kosovo med sin familj.

Året efter skickade Expressen återigen ut honom för att skildra förtortskravaller – men den här gången till Husby norr om Stockholm.

– Plötsligt hände det här, i Sverige. Det var chockartat.

Som journalist försöker han skildra händelser genom att prata med människor. Han blev förvånad över det han möttes av i Husby.

– Jag såg så många varningslampor som liknande det jag sett i Frankrike, som identitetslösheten, att inte slå rot i det här samhället trots att man kanske är född här.

Hur får du människor att prata med dig?

– Tålmod och envishet. Jag försöker att inte bygga min uppfattning på enstaka röster utan prata med så många som möjligt. Jag vill inte skuldbelägga, utan belysa problemet. ►

► DIAMANT SALIHU

Ålder 40 år.

Gör Författare samt journalist på Sveriges television. Skildrar gängvåldet i reportage och böcker.

Aktuell Fick nyligen Raoul Wallenbergpriset för sina skildringar av gängvåldet. Boken *När ingen lyssnar*, en uppföljare till den prisade boken *Tills alla dör* (Mondial förlag). **Tidigare utmärkelser** Stora journalistpriset (Bonniers), Bernspriset (Svenska Pen) och Guldspaden (Föreningen grävande journalister).

Jag tror faktiskt att jag har bidragit till att minska tystnadskulturen.

Diamant Salihu säger att många unga ärvt sina föräldrars trauman.

– Det är så mycket lättare för mig, som vet var jag kommer ifrån och kan jämföra, förstå och vara tacksam över att vara här. Jag växte upp i en blandad trädgård, medan de som föds här har föräldrarnas trauma med sig i bagaget. De lever isolerat, får inget stabilt jobb, och kan inte göra någon klassresa.

Han säger att en del föräldrar förlorar makten över sina liv.

– Barnen tappar respekten både för sina föräldrar och för samhället. De visar förakt för andra för att de själva misslyckas. Polisen lyckas sällan lagföra dem som begår brott, vilket spär på föraktet.

Han är noga med att påpeka att det är en liten grupp som blir kriminella.

– Det är så viktigt att påminna sig att de flesta inte väljer att bli kriminella. De flesta lyckas skapa sig ett värdigt liv och kan skilja på rätt och fel. Ändå är det den lilla gruppen som ställer till det som vi hela tiden fokuserar på.

Mest akut tycker han det är att få tag i barnen.

– De utnyttjas som barnsoldater på ett cyniskt och medvetet sätt. De kriminella vet att barn under 18 år bara kan dömas till något års ungdomsvård. Barnen tycker att det är värt det för att få status eller bli av med en skuld.

Hur kan vi komma till rätta med problemen?

– Något måste ske för att göra det mer avskräckande för barnen, men jag vet inte vad. Vi måste se till att fler inte vill bli kriminella.

Diamant Salihu tycker att vi kan snegla på Danmark, som har en hårdare lagstiftning för gängkriminella och inte samma ungdomsrabatt. Dessutom blir vittnesmål som avges under rättegång lägre värderat om den åtalade tigit under utredningstiden, eftersom utsagan då kan anpassas efter åklagarens framlagda bevisning.

– De svenskar som dömdes för ett dubbelmord i Danmark 2019 fick sexton års fängelse. I Sverige skulle de kanske fått tre års sluten ungdomsvård. De hade ingen aning om hur dansk lagstiftning fungerar och blev chockade när domen lästes upp.

Men avskräckande straff ser han inte som lösningen. Förebyggande arbete måste ske på flera nivåer.

”Vi vill inte betala priset för att få ett integrerat samhälle. Men vill vi verkligen ha barnsoldater?”

– Stöd till föräldrar är viktigt. Det måste komma tidigt. Vissa säger redan på BVC, men åtminstone bör föräldrar vars barn riskerar att hamna i missbruk och kriminalitet få stöd tidigt. Då behövs personer som kan det svenska samhället, men även kan kommunicera med familjerna.

Diamant Salihu ser trots allt optimistiskt på framtiden.

– Jag är övertygad om att vi kan förändra till det bättre. En del säger att vi har större problem än våra grannländer för att vi tagit emot fler flyktingar, men jag köper inte det resonemanget. Se på Tyskland. De har tagit emot lika stor andel, men har inte alls samma problem.

Han anser att det svenska samhället reagerat för sent.

– Vi har varit för sena att reagera på en utveckling som startade för länge sedan. I många år har vi till exempel sett halten kokain öka i avloppsvattnet i många städer.

Ändå gör vi inget. I Finland såg de ett embryo till en liknande utveckling som här. Då skickade de hit både politiker och poliser för att titta på vad vi gjort bra och dåligt, så att de inte ska hamna i samma situation. Men när det började i Järva fortsatte vi bara som vanligt.

Han tycker att det är för mycket ängslighet från det svenska samhällets sida.

– Vi tittar snett på Danmark och andra länder för deras insatser, men de har i alla fall bestämt sig för att de inte vill ha det så här. Vi bara accepterar. Jag kan inte se någon svensk enighet bakom några stora åtgärds-paket som ska förändra våra områden på sikt. Vi vill inte betala priset för att få ett integrerat samhälle. Men vill vi verkligen ha barnsoldater? Idag är det unga killar som mördar, även med svensk etnisk bakgrund. Och allt fler barn från medelklassen söker sig till gängen. Något måste hända. ☹️

Pandemin tvingade fram nytänkande

Många kommuner uppger att de under pandemin fick möjlighet att arbeta strategiskt och uppsökande.

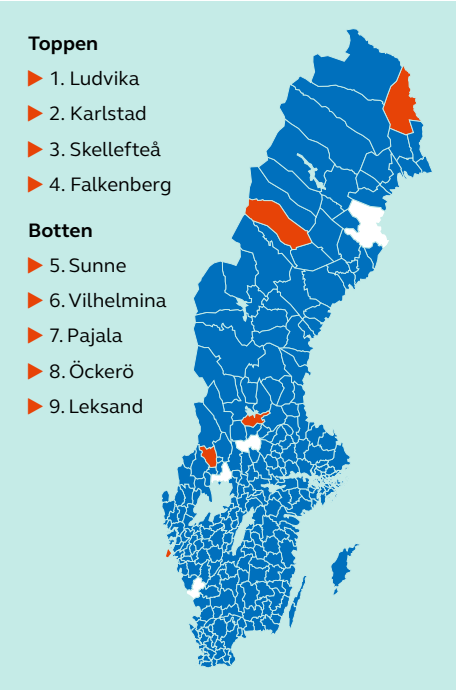
UNF Var femte kommuns insatser för ungas fritid gynnades av pandemin. Det visar årets kommunranking. Ungdomens nykterhetsförbund, UNF, granskar årligen hur kommunerna arbetar med ungas fritid och inflytande, samt alkohol- och narkotikaprevention. Årets rapport granskade särskilt hur pandemin påverkat kommunerna.

Enligt årets rapport uppger två av fem kommuner att deras arbete med ungas fritid påverkats negativt av pandemin. Något som överraskade UNF är dock att nära en av fem kommuner säger sig ha påverkats positivt av pandemin.

Lowe Elfström, kommunikatör på UNF: – Det är tydligt att pandemin tvingade kommunerna att innovera och ställa om. Vanligast var att ställa om till digital verksamhet, det gjorde drygt var tredje kommun, och utomhusverksamhet, vilket var femte kommun gjorde. Men det är oroväckande att hälften av kommunerna inte gjorde någon satsning för att ställa om.

Pandemin tvingade alltså fram nytänkande, och frigjorde även resurser.

– Kommunernas fritidsverksamhet är ofta hårt belastad, men med de nya förutsättningarna under pandemin så fanns plötsligt tid för planering. Många kommuner uppger att de under pandemin fick möjlighet att arbeta strategiskt och uppsökande. Det ledde till att fritidsverksamheten kunde utvecklas och nya grupper nås.

UNF pekar på behovet av att stärka fritidsverksamheten.

– De senaste tio åren har resurserna varit nästan konstanta, samtidigt som behovet och utmaningarna växt. Pandemin var i övrigt långt ifrån positiv. Ungas möjlighet till fritid försvagades och kommunerna har fortfarande svårt i delar av landet att få tillbaka verksamheten till samma nivå som innan pandemin. Det leder nu till att det finns oroande tecken för att konsumtionen och skadorna av alkohol och andra droger ökar bland unga.

Ulrica Ambjörn

”Regeringen behöver snabbt täcka kryphålen i svensk lagstiftning.”

IOGT-NTO:s förbundsordförande Lucas Nilsson kommenterar Högsta domstolens beslut att tillåta nätvinhandlaren Winefinder att sälja vin till svenska kunder.

Nytt nätverk för beroende

Riksdagen Riksdagsledamöterna Johan Hultberg (M) och Karin Sundin (S) har tillsammans startat ett partiöverskridande nätverk för beroendefrågor. Syftet är att öka kunskapen och få i gång en diskussion.

– Vi vill sprida kunskap och väcka ett större engagemang bland ledamöterna, säger Johan Hultberg.

Han har suttit i riksdagen sedan 2010 och i socialutskottet sedan 2018.

– Jag har alltid varit särskilt intresserad av beroendefrågor, men det var först när jag kom in i socialutskottet som jag kunde börja ägna mig åt dem. Målet är inte bara att nå över partigränserna.

– Det är många utskott som berörs av de här frågorna, inte bara socialutskottet. Då är det bra om vi kan ha en gemensam arena att mötas på.

Johan Hultberg är optimistisk när det gäller möjligheterna att nå målen.

– Till det första mötet dök ett tiotal ledamöter upp. Vi hade bjudit in Anders Printz som pratade om samsjuklighetsutredningen och Mårten Jansson, Nationell samverkan för psykisk hälsa, samt Ann-Mari Wulfstrand från Verdandi, som båda fick kommentera utredningens förslag. Efteråt diskuterade vi framtida ämnen att ta upp.

Vilka då? – Den pågående narkotikautredningen och så uppföljning av samsjuklighetsutredningen. Sedan får vi se vad som kommer upp framöver. Jag är säker på att det inte kommer att saknas ämnen att ta upp.

Han betonar att nätverket inte är partipolitiskt.

– Vi kommer inte att fatta några beslut eller ta ställning i politiska frågor, säger Johan Hultberg.

Eva Ekeröth

Foto: Privat

Hallå där
Susanne Hedman
Jensen

1 I år firar Kvinnoorganisationernas samarbetsråd i alkohol- och narkotikafrågor, KSAN, 80-årsjubileum. Vad anser du som ordförande är er viktigaste insats?

– Att lyfta kvinnors perspektiv. Det hade man tappat bort helt i missbruks- och beroendefrågorna innan KSAN började lyfta det.

2 Ni har 31 medlemsorganisationer. Hur viktiga är de?

– Vi har en bred kompetens hos våra medlemsorganisationer. Här finns människor som verkligen vet hur det är och hur det fungerar. Det gör att vi kan fånga upp viktiga frågor i ett tidigt skede. Det är vår styrka.

3 Vad har ni för framtidsplaner?

– Vi vill förändra strukturer och bryta tabun så att man vågar prata om frågorna och få genomslag för att det inte är individens ansvar utan att det är en samhällsfråga.

– Jag tänker att vi nog fortsätter att vara en stark röstbärare för kvinnor, en samlingsplats, och en röst för de svaga. Äldre kvinnors hälsa och unga flickors mående är viktiga frågor för oss framöver. Reklam riktad mot kvinnor är något vi oroas över. Det är såväl tobak, som alkohol, narkotika och läkemedel som marknadsförs särskilt mot kvinnor.

Eva Ekeröth

+ En längre intervju med Susanne Hedman finns på [accentmagasin.se](#)

Foto: Hans Peter Gauster, Privat, Linda Håkansson

”Lotteriförbud hot mot nykterhetsrörelsen”

Att förbjuda folkrörelselotterier är ett sätt att tysta politiska motståndare, menar debattören Åke Wredén.

Folkbildning I en debattartikel i Västerbottenskuriren i våras hävdar Åke Wredén, journalist, liberal skribent, debattör och engagerad i nykterhetsfrågor, att det pågår en förändring av den politiska kulturen. Förslaget att förbjuda folkrörelselotterier är ett sätt att tysta politiska motståndare, anser han. När regeringen och Sverigedemokraterna dessutom vill ersätta Folkbildningsrådet, som utses av folkbildningsorganisationer och huvudmän för folkhögskolor, med en statlig myndighet blir han orolig.

– Det kan bli ett redskap för statlig styrning av folkbildningen, säger Åke Wredén.

Förslaget har sitt ursprung i en motion från Sverigedemokraterna (Motion 2014/15:2903).

I den föreslås att ”Skattemedel ska användas för att stärka vårt lands interna sammanhållning och nationella gemenskap, inte för att stödja samhällssplitrande projekt eller idéer som leder till motsättningar eller utanförskap. Mot bakgrund av detta bör allt statligt stöd till mångkulturella verksamheter, även inom ramen för folkbildningen, dras in.”

Men är inte den fria folkbildningen något väldigt svenskt?

– Jo, men den är inte unik för Sverige. Folkhögskolorna tror jag är en dansk uppfinning, men de har länge haft en stark förankring i Sverige. De hade ju en väldigt stor betydelse innan det statliga utbildnings-

systemet växte. Men bakom folkbildningen står ofta organisationer som kan anses vara politiska motståndare till SD. De står för andra värderingar, som alla människors lika värde, och är internationella. Det gäller till exempel kristna organisationer, men även nykterhetsrörelsen.

Enligt Tidöavtalet ska folkbildningen reformeras och effektiviseras.

– Att ersätta Folkbildningsrådet med en statlig myndighet är en del av syftet.

Minskade statliga bidrag har folkhögskolorna redan fått känna av. Fler nedskärningar kan få stora konsekvenser, menar Åke Wredén.

– Utan offentlig finansiering är verksamheten ekonomiskt omöjlig att upprätthålla. Börjar statsmakten användas på sådana radikala sätt lär det inte riktas bara mot ett visst parti eller mot just folkhögskolor och andra folkbildningsorganisationer.

Vad gäller lotterierna är det Socialdemokraternas som varit i mediernas blickfång, men ett förbud kan få konsekvenser även för andra.

– I fallet med lotterierna är det inte SD utan den marknadsliberala tankesmedjan Timbro som står bakom. Hur de får till att det är ett näringslivsintresse att stoppa Socialdemokraternas lotteri är svårt att förstå. Men en inskränkning av deras lotteri kommer även att drabba stora delar av övrig föreningsverksamhet, som nykterhetsrörelsen och idrottsrörelsen, säger Åke Wredén.

Eva Ekeröth

Unga kvinnor känner större alkoholpress

Nollning 8 av 10 studenter (78 procent) upplever att det finns en förväntan på dem att dricka alkohol vid den så kallade ”nollningen” som sker vid terminsstarten på många lärosäten. Det visar en ny undersökning som Kantar Public genomfört på uppdrag av Systembolagets dotterbolag IQ. Skillnaden mellan könen är stor. Kvinnor känner betydligt större press än män. 90 procent av kvinnorna känner att det förväntas av dem att dricka, jämfört med 68 procent av männen.

Många känner en press att delta. 4 av 10 (38 procent) oroar sig för att hamna utanför om de inte är med på nollningen.

– Många studenter känner sig obekväma och vill inte vara med. Det ligger i skolans intresse att se till att studenter trivs och vill vara kvar på utbildningen, inte att nollningen ska avskräcka, säger Maria Ljuslin, kanslichef på Kvinnornas samarbetsråd i alkohol- och narkotikafrågor, KSAN.

– Redan före nollningen bör skolan förklara vilka värderingar de har, och vilka åtgärder de kommer att vidta om de får kännedom om kränkningar eller något annat som går över styr.

Eva Ekeröth

Foto: Bewakoof

5

Nollning Minst fem ungdomar hämtades med ambulans när elever vid en gymnasieskola i Borås hade nollning den 1 september. Fältsekreterare och polis vittnar om en exceptionellt hög nivå av berusning med runt 1 000 personer närvarande.

Källa: Borås Tidning

Nykter skolstart upprör

Nollning Den danska hälsomyndighetens Sundhetsstyrelsen rekommenderar till landets gymnasie- och yrkesskolor om en alkoholfri terminsstart väckte starka reaktioner bland eleverna rapporterar Dagsavisen. Flera skolor har dock valt att följa råden.

Ordföranden för Danske gymnasieelevers sammenslutning kallade däremot förslaget ”orealistiskt”, och säger att festerna istället kommer att flyttas till otrygga arenor utan ansvariga vuxna på plats. Hon föreslog istället aktiviteter med alkoholfria alternativ, samt en alkoholgräns på max 5 procent.

Ulrica Ambjörn

Foto: Maria Bergqvist

”Barnen ska utvecklas och ha roligt”

Ett nytt slumområde ingår nu i IOGT-NTO-rörelsens projekt i Kenya.

Världens barn Sedan årsskiftet har Blue Cross i Kenya utvidgats med ytterligare ett center. Det ligger i Bandani, ett slumområde utanför Kisumu, en stor stad dit människor kommer från hela landet för att hitta arbete.

– Blue Cross driver ett jättefint och genomarbetat projekt grundat av Ishmael Shem i Kisumu. Tillsammans med norska Blå korset har vi varit med och byggt upp och stöttat dem ända från början, säger Maria Bergqvist, kommunikatör på IOGT-NTO-rörelsens internationella verksamhet IOGT-NTO Movement.

Hon har besökt projektet tillsammans med Sveriges television, som var där för att göra ett inslag om verksamheten inför årets Världens barn-insamling.

– Blue Cross jobbar med att stärka barnen och öka deras självkänsla och förmåga att uttrycka sig genom konst, sång och dans. De vill att barnen ska utvecklas genom att ha roligt. Sedan arbetar de också politiskt för att försöka minska alkohols och andra drogers påverkan på barnens liv. De är som Junis, UNF och IOGT-NTO:s drogpolitiska del i ett, säger hon.

I projektet deltar 150 barn. De kommer dit efter skolan och på helgerna.

– De har valts ut för att deras familjer har problem med alkohol eller narkotika. Med barnen pratar de mycket om livskunskap; om droger, vikten av mat och sömn och om relationer, men också om vad man är duktig på. Mycket handlar om den mentala hälsan. De fokuserar på positiva saker och barnen får lära sig att uttrycka det, säger Maria Bergqvist.

Eva Ekeröth

► **Världens barn** är Radiohjälpens insamling och Sveriges bredaste kampanj för barns rättigheter runt om i världen. Insamlingen genomförs i samarbete mellan Radiohjälpen och 14 svenska biståndsorganisationer, bland andra IOGT-NTO-rörelsen. Världens barn sänds i SVT och Sveriges Radio P4 med start den 29 september.

Veteraner prisades

Medaljer Fyra veteranmedaljer delades ut under IOGT-NTO:s kongress. De gick till Ann-Britt Andersson Hagel, Kumla, Stafan Hübinette, Gustavsberg, Margit Ulander, Kramfors, och Hans Sverredal, Uppsala. Veteranmedaljen är IOGT-NTO:s finaste utmärkelse och delas ut för framstående insatser.

Eva Ekeröth

De ska styra IOGT-NTO

Ny förbundsstyrelse Med sex omval och två nyval enligt valberedningens förslag valde IOGT-NTO:s kongress förbundsstyrelse. Nya ansikten är Mattias Gotthold, Luleå, som valdes till kassör, och Anna Fält, Falun, som valdes till ledamot.

Lucas Nilsson, Malmö, valdes om till posten som förbundsordförande, och Vanja Lindstedt, Örnsköldsvik, till vice ordförande. Till ledamöter (samtliga omval) valdes Tobias Wallin, Uppsala, Anna Frej, Vännäs, Jan-Ove Ragnarsson, Enköping, och Kristina Sperkova, Gustavsberg.

Ulrica Ambjörn

Foto: Nathalie C. Andersson

Eldsjäl fick eldsjälpris

Utmärkelser Olle Häggström, Drömme, tilldelades utmärkelsen Årets eldsjäl. De avgående förbundsstyrelseledamöterna Lina Boberg och Monika Holmberg tilldelades IOGT-NTO:s förtjänststecken i guld. Och på UNF:s kongress fick Sally Sundell utmärkelsen Silvergrisen.

Eva Ekeröth

Foto: Eva Ekeröth

Förbundsordförande Lucas Nilsson i samtal om arbetsplanen under fredagen, dagen före budgetdebatten.

Het budgetdebatt

Efter en stundtals het debatt tog kongressen beslut om budget för 2024 och 2025.

IOGT-NTO Med anledning av processen att utreda en gemensam organisationsform för förbunden i IOGT-NTO-rörelsen hade inte IOGT-NTO:s förbundsstyrelse lagt fram något budgetförslag för 2025, utan enbart för 2024. Efter en debatt kring detta beslutade kongressen under lördagen att på plats ge förbundsstyrelsen i uppdrag att presentera ett budgetförslag även för 2025.

Förbundsstyrelsen korrigerade också sitt budgetförslag för 2024 med ett tillägg på 250 000 kronor för en ekstrakongress, samt ytterligare 500 000 kronor för att utreda en gemensam organisation för nykterhetsrörelsen (Totalt 1 000 000 kronor). Samtidigt föreslogs en minskning med 600 000 kronor av anslaget för styrelsearvoden och ersättning för förlorad arbetsinkomst. Det innebär en budget med ett underskott på 4 967 000 kronor för nästa år.

I det budgetförslag som förbundsstyrelsen presenterade för 2025 ligger kostnader för en ordinarie kongress på 800 000 kronor, samt utredningskostnader för gemensam organisationsform på 250 000 kronor. Förslaget landade på ett underskott på 5 709 000 kronor.

Kongressen hade också att ta ställning till förslag från ombud: Ett om återinförande av föreningsstöd, och ett om att budgetera för 600 000 kronor i bidrag för samlingslokaler till Våra gårdar (som förbundsstyrelsen helt strukit i sitt förslag). Det sistnämnda

föreslogs finansieras genom att minska kostnaderna under rubrikerna medlems-engagemang, verksamhetsutveckling, samt administration och medlemsservice (alternativt genom ett ökat underskott). I ett kompletterande förslag föreslogs finansiering genom att lägga in en intäktspost under ränteinkomster.

I ytterligare ett förslag yrkades på att höja budgetposten "Verksamhet för ny organisationsform" till 17 miljoner kronor, och samtidigt sänka kostnaden för forskning och policyarbete till 8 miljoner kronor.

Under den efterföljande debatten beto-nade IOGT-NTO:s förbundskassör Lina Boberg att den självklara utgångspunkten för beslut måste vara medvetenheten om att IOGT-NTO:s intäkter idag är endast en tredjedel av vad de var för tio år sedan, och att ytterligare kostnader läggs på en redan underfinansierad budget.

65 ombud biföll förslaget om bidrag till Våra gårdar, och 19 ombud röstade avslag. 60 ombud röstade för den föreslagna lösningen till finansiering i det kompletterande förslaget (se ovan), 19 röstade avslag. 21 ombud röstade för återinförande av föreningsstödet och 57 röstade avslag. När det gäller förslaget om ökat bidrag till ny organisationsform röstade 28 personer bifall och 51 avslag.

Kongressen beslöt att fastställa IOGT-NTO-förbundets budget för 2024 och 2025 med antagna ändringar. Sammanlagt deltog 84 av 92 ombud i omröstningen, 1 avstod aktivt från att rösta.

Ulrica Ambjörn

Vi bygger hållbar gemenskap för livet

Det är tuffa tider för många kommuner och regioner just nu. Prioriteringar måste göras. I det kan det vara lätt att titta på kommunala kulturbudgetar och andra satsningar på arenor där upplevelser och utbytet människor emellan är i centrum. Det får effekter för replokaler för unga, studie-cirklar, föreningsverksamhet och kulturevenemang. Parallellt sker en annan strömning där alkoholnormen föreslås bre ut sig, bland annat förslag om så kallad gårdsförsäljning, alkoholservering i kollektivtrafiken och fler och enklare serveringstillstånd. Ytor där alkoholen slår sig in och ställer sig i centrum, ibland på ställen där den tidigare inte funnits.

Att söka gemenskap och upplevelser hör livet till. Vänner, fester, festivaler, konserter, äventyr och skådespel. Det är att leva det goda livet. Det är ett tidlöst faktum. Vad som inte är tidlöst är vad vi bygger dessa gemenskaper och upplevelser kring. Vad vi sätter i fokus när vi spenderar vår tid tillsammans skiftar. Det avgörs av vår tids normer och

utbud – vad vi som samhälle skapar förväntningar och förutsättningar för. Alkoholindustrin är naturligtvis väldigt mån om att vi ska bygga alla våra vänskaper runt flaskan. Helst ska alkohol finnas överallt, jämt. De struntar fullständigt i skadorna de orsakar och de enorma kostnader som i slutändan dumpas på skattebetalarna.

Där står vi i IOGT-NTO för något annat: Att bygga hållbara gemenskaper och upplevelser för livet där vi sätter människors väl i centrum. Satsningar och verksamheter som skapar positiva effekter för oss alla – snarare än skador och kostnader som dumpas på någon annan. Dragkampen mellan att bygga våra gemenskaper kring alkoholindustrins intressen eller kring människors välmående pågår just nu. I det hoppas jag att du hjälper till och hugger i!

Lucas Nilsson
Förbundsordförande

”Dragkampen mellan att bygga våra gemenskaper kring alkoholindustrins intressen eller kring människors välmående pågår just nu.”

Torsdag 16 november

Pumpen
Årets mest nervkittlande frågetävling, JAAA!

Anmälan öppnar 6 juni

pumpen.iogt.se

iogt.se/vaga-prata-om-alkohol

Posttidning B
Accent, Box 12825
112 97 Stockholm

Aktuella nyheter på accentmagasin.se

Nyhetsbrev varje vecka.

Fler än 7000 artiklar i textarkivet.

18 års utgåvor av Accent i pdf-arkivet.

44 avsnitt av Accentpodden.

Tack för att du läser Accent!

